

سازمان حفظ نباتات
معاونت قرنطینه
مدیریت تدوین ضوابط، استانداردها و برنامه های کنترل

استانداردهای بین امللی موازین بهداشت گیاهی
**INTERNATIONAL STANDARDS FOR
PHYTOSANITARY MEASURES**

استاندارد شماره ۱۹
ISPM No.19

راهنمای تهیه فهرست آفات مشمول مقررات
GUIDELINES ON LISTS OF REGULATED PESTS

تهیه و تنظیم:
مریم جلیلی مقدم
نرجس کریمی
۱۳۹۳

فهرست مطالب

- پذیرش

- مقدمه

- هدف

- منابع

- تعاریف

- کلیات شرایط

- شرایط

۱- مبنای فهرست های آفات مشمول مقررات

۲- هدف از فهرست های آفات مشمول مقررات

۳- تهیه فهرست آفات مشمول مقررات

۴- اطلاعات مربوط به آفات فهرست شده

۱- ۴-اطلاعات مورد نیاز

۲- ۴-اطلاعات تکمیلی

۳- ۴-مسئولیت های سازمان ملی حفظ نباتات

۵-نگهداری فهرست های آفات مشمول مقررات

۶-دردسترس بودن فهرست های آفات مشمول مقررات

۱- ۶-در دسترس قرار دادن رسمی

۲- ۶-درخواست فهرست آفات مشمول مقررات

۳- ۶-فرمت و زبان

پذیرش: این استاندارد در پنجمین جلسه کمیسیون موقت موازین بهداشت گیاهی در آوریل ۲۰۰۳ پذیرفته شده است.

مقدمه

هدف

این استاندارد روش آماده سازی، حفظ و ایجاد فهرست های در دسترس آفات مشمول مقررات را توصیف می کند.

منابع

- IPPC. 1997. *International Plant Protection Convention*. Rome, IPPC, FAO.
ISPM 2. 1995. *Guidelines for pest risk analysis*. Rome, IPPC, FAO. [published 1996] [revised; now ISPM 2: 2007]
ISPM 5. *Glossary of phytosanitary terms*. Rome, IPPC, FAO.
ISPM 8. 1998. *Determination of pest status in an area*. Rome, IPPC, FAO.
ISPM 11 Rev. 1. 2003. *Pest risk analysis for quarantine pests including analysis of environmental risks*. Rome, IPPC, FAO. [revised; now ISPM 11:2004]
ISPM 12. 2001. *Guidelines for phytosanitary certificates*. Rome, IPPC, FAO.
ISPM 13. 2001. *Guidelines for the notification of non-compliance and emergency action*. Rome, IPPC, FAO.

تعاریف: تعاریف اصطلاحات قرنطینه ای موجود در این استاندارد را می توانید در استاندارد شماره ۵ (واژه نامه اصطلاحات گواهی بهداشت گیاهی) بیابید.

کلیات شرایط

کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات کشور های عضورا ملزم میسازد که با بیشترین توان خود فهرست آفات مشمول مقررات را ایجاد و بروزرسانی کرده و در دسترس قرار دهند. فهرست هایی از آفات مشمول مقررات توسط کشور واردکننده به منظور مشخص کردن کلیه آفاتی که در حال حاضر مشمول مقررات هستند و میتوان برای آنها موازین بهداشت گیاهی اتخاذ کرد ایجاد میشود. فهرست های خاص آفات مشمول مقررات برحسب کالا زیر مجموعه این فهرست ها هستند. فهرست های خاص بنا به درخواست سازمان ملی حفظ نباتات کشور صادر کننده مبنایی برای تعیین آفات مشمول مقررات جهت گواهی نمودن برخی کالا ها تهیه می گردد. آفات قرنطینه ای شامل آفاتی است که تابع تدابیر موقت یا اضطراری هستند و آفات غیر قرنطینه ای مشمول مقررات بایستی فهرست شوند. اطلاعات موردنیاز مربوط به تهیه فهرست شامل نام علمی آفت، رده آفت و کالا ها یا سایر اقلام مشمول مقررات برای آفت ذکر شود. اطلاعات تکمیلی نظیر اسامی مترادف، منابع اطلاعات و قوانین مربوط را میتوان فراهم کرد پس از اضافه یا حذف

آفات یا وقتی که اطلاعات مورد نیاز یا اطلاعات تکمیلی تغییر میکند به روز رسانی فهرست ضروری است.

فهرست ها بایستی در دسترس دبیرخانه کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات ، سازمان های منطقه ای حفظ نباتات که کشور عضو آنها است و بنا به درخواست سایر کشورهای عضو قرار گیرد. این کار را میتوان به صورت الکترونیکی انجام داد و بایستی به یکی از زبانهای فائو باشد درخواست ها بایستی تا حد امکان موردی و خاص باشد.

شرایط

۱ - مبنای فهرست های آفات مشمول مقررات

ماده ۲i-۷ کنوانسیون بیان می دارد :

کشورهای عضو بایستی با بیشترین توان خود فهرست های آفات مشمول مقررات را با استفاده از نام علمی ایجاد و به روز رسانی کرده و این فهرست ها را در اختیار دبیرخانه ، سازمان های منطقه ای حفظ نباتاتی که عضو آنها هستند و بنا به درخواست سایر کشورهای عضو قرار دهند.

بنابراین کشورهای عضو کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات دارای تعهد صریح برای تهیه و در دسترس قرار دادن فهرست های آفات مشمول مقررات با بیشترین توان خود هستند این موضوع ارتباط نزدیکی با سایر مفاد ماده ۷ راجع به فراهم کردن شرایط ، محدودیت ها و ممنوعیت های بهداشت گیاهی (۲i-۷) و دلایل منطقی مربوط به شرایط بهداشت گیاهی (ماده ۲c-۷) دارد .

بعلاوه عبارت گواهی کننده در مدل گواهی بهداشت گیاهی پیوست کنوانسیون نشان می دهد که فهرست هایی از آفات مشمول مقررات با اشاره به موارد زیر ضروری است :

- آفات قرنطینه ای تعیین شده توسط کشور واردکننده

- شرایط بهداشت گیاهی کشور واردکننده، شامل شرایط مربوط به آفات غیر قرنطینه ای آفات مشمول مقررات.

در دسترس بودن فهرست هایی از آفات مشمول مقررات به کشورهای صادر کننده کمک میکند که گواهی بهداشت نباتی را بطور صحیح صادر کنند. در مواردی که یک فهرست آفات مشمول مقررات توسط کشور واردکننده فراهم نشود، کشور صادرکننده میتواند فقط برای آفات گواهی صادر کند که معتقد است که این آفات مشمول مقررات دارای اهمیت هستند (ISPM 12:2001 بخش ۱-۲ رابینید).

توجهی برای آفات مشمول مقررات مربوط به مفاد کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات منوط است

به:

- این آفات معیارهای آفات قرنطینه ای یا آفات غیرقرنطینه ای مشمول مقررات را که بایستی کنترل شوند، را دارد. (ماده ۱-۲- آفت مشمول مقررات)
- فقط آفات مشمول مقررات برای موازین بهداشت گیاهی قابل قبول هستند (ماده ۲-۶)
- موازین بهداشت گیاهی از نظر فنی قابل توجیه باشند (ماده (b) ۱-۶)
- تحلیل خطر آفت مبنای توجیه فنی را فراهم کند (ماده ۱-۲ - موجه از نظر فنی)

۲- هدف از فهرست های آفات مشمول مقررات

کشور واردکننده فهرست های آفات مشمول مقررات را به منظور کمک به خود در پیشگیری از ورود و یا پراکنده شدن آفات و تسهیل تجارت ایمن از طریق ارتقاء شفافیت ایجاد کرده و مورد تجدید نظر قرار میدهد این فهرست ها آفاتی را که توسط کشور عضو به عنوان آفات قرنطینه ای یا آفات غیر قرنطینه ای مشمول مقررات تعیین شده اند را شناسایی میکند.

فهرست هایی از آفات مشمول مقررات، که بایستی زیر مجموعه این فهرستها باشد، ممکن است توسط کشور واردکننده برای اطلاع رسانی کشور صادر کننده تهیه گردد. تا کشور صادرکننده برای بازرسی، آزمایش یا سایر شیوه های خاص مربوط به کالاهای وارداتی خاص شامل صدور گواهی بهداشت گیاهی را رعایت نماید.

فهرست های آفات مشمول مقررات همچنین ممکن است به عنوان مبنای هماهنگ سازی موازین بهداشت گیاهی مفید باشد که در آن چند کشور عضو با شرایط بهداشت گیاهی مشابه در مورد آفاتی که بایستی توسط گروهی از کشورها یا یک منطقه مشمول مقررات قرار گیرد توافق دارند. این کار را میتوان از طریق سازمان های منطقه ای حفظ نباتات انجام داد.

درتدوین فهرست آفات مشمول مقررات بعضی از کشورهای عضو آفاتی را که مشمول مقررات نیستند شناسایی میکنند. اجباری برای تهیه این فهرست ها وجود ندارد. کشورهای عضو موازین بهداشت گیاهی را برای آفاتی که مشمول مقررات نیستند نباید الزامی کنند. (ماده ۲-۶). کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات). در هر حال ارایه اطلاعات ممکن است بعنوان مثال برای تسهیل بازرسی مفید باشد

۳- تهیه فهرست آفات مشمول مقررات

فهرست هایی از آفات مشمول مقررات توسط کشورواردکننده ایجاد و نگهداری میشود. آفاتی که بایستی فهرست شوند آنهایی هستند که توسط سازمان ملی حفظ نباتات نیاز به موازین بهداشت گیاهی دارند تعیین شده اند :

- آفات قرنطینه ای شامل آفاتی که تابع تدابیر موقت یا اضطراری هستند یا

- آفات غیر قرنطینه ای مشمول مقررات

فهرست آفات مشمول مقررات ممکن است شامل آفاتی باشد که فقط در شرایط خاص موازینی برای آنها لازم است .

۴- اطلاعات مربوط به آفات فهرست شده

۴-۱- اطلاعات مورد نیاز

اطلاعات مورد نیاز که بایستی همراه آفات فهرست شده باشد مشتمل است بر :

- نام آفت - نام علمی آفت برای فهرست کردن در سطح تاکسونومیک که با تحلیل خطر

آفات توجیه میگردد مورد استفاده قرار میگیرد (ISPM11:2003 را ببینید). نام علمی

بایستی شامل مرجع (در صورت اقتضاء) بوده و با یک اصطلاح معمولی مربوط به گروه

تاکسونومیک مرتبط (بعنوان مثال حشره ، نرم تن ، ویروس ، قارچ ، نماتد) تکمیل شود.

- رده های آفات مشمول مقررات. اینها آفات قرنطینه ای هستند که وجود ندارند ، آفات

قرنطینه ای که وجود دارند ولی به طور گسترده پراکنده نشده اند و تحت کنترل رسمی

هستند ، یا آفات غیر قرنطینه ای که مشمول مقررات قرار دارند . فهرست های آفات را

میتوان با استفاده از این رده ها سازماندهی کرد.

همراهی با اقلام مشمول مقررات.

کالاهای میزبان یا سایر اقلامی که برای آفات فهرست شده مشمول مقررات هستند.

در جائیکه از کد برای هر یک از موارد فوق استفاده میشود کشور عضو مسئول فهرست بایستی

اطلاعات مقتضی را برای شناخت و استفاده درست در دسترس قرار دهد .

۲-۱۴ اطلاعات تکمیلی

اطلاعاتی که ممکن است در موارد مقتضی ارائه گردد مشتمل است بر :

- اسامی مترادف

- منابع قوانین ، مقررات یا شرایط مربوط

- منابع اطلاعات آفت یا تحلیل خطر آفت

- منابع تدابیر موقت یا اضطراری

۳-۴ مسئولیت های سازمان ملی حفظ نباتات

سازمان ملی حفظ نباتات مسئول مراحل ایجاد فهرست های آفات مشمول مقررات و تهیه فهرست

های خاص آفات مشمول مقررات است. اطلاعات مورد استفاده برای تحلیل خطر آفت لازم و

فهرست بندی بعدی ممکن است مربوط به منابع متعدد درون یا بیرون از سازمان ملی حفظ نباتات

شامل سایر موسسات کشور عضو، سایر سازمان های حفظ نباتات ملی (علی الخصوص در موردی که سازمان ملی حفظ نباتات کشور عضو صادرکننده فهرست های خاص را برای صدور گواهی درخواست میکند)، مجامع علمی دانشگاهی، محققین علمی و سایر منابع باشد.

۵-نگهداری فهرست آفات مشمول مقررات

کشور عضو مسئول نگهداری فهرست آفات است. این کارمتضمن به روزرسانی فهرست ها و نگهداری سوابق است. فهرست آفات مشمول مقررات بایستی مورد تجدید نظر قرار گیرد هنگامیکه آفاتی افزوده یا حذف میشوند یا دسته آفات فهرست شده تغییر میکند یا موقعی که اطلاعاتی در مورد آفات فهرست شده اضافه شده یا تغییر میکند.

موارد زیر برخی دلایل رایجتر تجدید نظر در این فهرست ها است :

- تغییرات در ممنوعیت، محدودیت یا شرایط
- تغییر در وضعیت آفت (ISPM8 را ببینید)
- نتیجه تحلیل خطر آفت جدید یا تجدیدنظر شده
- تغییر در تاکسونومی

به روزرسانی فهرست آفات در صورت لزوم می بایست انجام شود. تغییرات رسمی در ابزار قانونی بایستی در موارد مقتضی با بیشترین سرعت ممکن انجام شود. پسندیده است که سازمانهای ملی حفظ نباتات سوابق مقتضی تغییرات در فهرست آفات طی زمان (مثلاً "توجیه مربوط به تغییر، تاریخ تغییر) را برای رجوع و تسهیل پاسخگویی به سوالاتی که ممکن است به اختلافات مربوط باشد نگهداری کنند.

۶-در دسترس بودن فهرست های آفات مشمول مقررات

فهرست ها ممکن است شامل قوانین، مقررات، شرایط یا تصمیمات اجرایی باشد، کشورهای عضو بایستی مکانیسم های عملیاتی ایجاد، نگاهداری و قابل دسترس بودن فهرست ها به روش پاسخگویی را ایجاد کنند. کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات قابل دسترس بودن رسمی فهرست ها و زبانهای مورد استفاده را الزامی نموده است.

۶-۱-در دسترس قرار دادن رسمی

کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات مقرر میدارد که کشورهای عضو فهرست هایی از آفات مشمول مقررات را در دسترس دبیرخانه کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات و سازمان های حفظ نباتات منطقه ای که عضو هستند قرار دهند. علاوه بر این آنها به ارائه این فهرست ها به سایر کشورهای عضو که درخواست دارند تعهد دارند. (ماده ۲۱-۷ کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات).

فهرست آفات مشمول مقررات بایستی رسماً" در اختیار دبیرخانه کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات قرار گیرد. اینکار را میتوان به شکل مکتوب یا الکترونیکی انجام داد (شامل اینترنت).
در مورد طریقه در دسترس قرار دادن فهرست برای سازمانهای حفظ نباتات منطقه ایی داخل هر سازمان تصمیم گیری خواهد شد.

۶-۱- درخواست فهرست آفات مشمول مقررات

سازمان های ملی حفظ نباتات میتوانند فهرست آفات مشمول مقررات یا فهرست های خاص آفات مشمول مقررات را از سایر سازمان های ملی حفظ نباتات درخواست کنند. بطور کلی درخواست ها بایستی تا حد امکان خاص برای آفات ، کالاهای و شرایط مورد نظر کشور عضو باشد.
درخواست ممکن است برای :

- شفاف سازی موقعیت کنترلی آفات خاص
- مشخص کردن آفات قرنطینه ای برای اهداف گواهی بهداشت
- کسب فهرست آفات مشمول مقررات برای کالاهای خاص
- اطلاعات راجع به آفات مشمول مقررات که همراه هیچ کالای خاصی نیستند
- به روزرسانی فهرست (های) آفات قبلی که ارائه شده است.

فهرست آفات بایستی توسط سازمانهای بین المللی حفظ نباتات به موقع با دادن بالاترین اولویت به درخواست های مربوط به فهرست های لازم برای صدور گواهی بهداشت گیاهی یا تسهیل جابجایی کالاهای تجاری ارائه شود. نسخه هایی از مقررات ممکن است ارائه شود جایی که فهرست آفات در این مقررات در نظر گرفته شده اند.

درخواست ها و پاسخ های مربوط به فهرست آفات بایستی از طریق نقاط تماس رسمی باشد. فهرست آفات ممکن است در صورت موجود بودن توسط دبیرخانه ارائه گردد اما این ارائه غیر رسمی است .

۳-۶- فرمت و زبان

فهرست های آفاتی که در اختیار دبیرخانه بین المللی حفظ نباتات قرار گرفته در پاسخ به درخواست کشورهای عضو بایستی به یکی از پنج زبان رسمی فائو (تحت ماده ۳C-۱۹ کنوانسیون بین المللی حفظ نباتات) ارائه شود.

فهرست آفات ممکن است به صورت الکترونیکی یا دسترسی به سایت اینترنتی دارای ساختار مناسب در موردیکه کشورهای عضو قید کرده اند که اینکار میسر است و سازمان های مربوط توانایی چنین دسترسی را دارند و تمایل خود برای این شکل از انتقال را نشان داده اند ارائه گردد.

